

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Data : 4-3571-1004 15.04.23

Nr. dosarului : 1a-1239/22

Curtea Constituțională a RM
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu 28
MD-2004

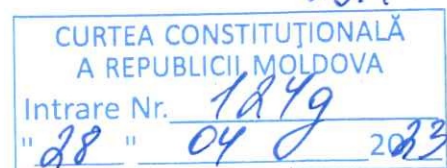
Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Olga Iovu, în cadrul cauzei penale de învinuire a cet. Iovu Ruslan Nicolae, a.n. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) Cod penal RM.

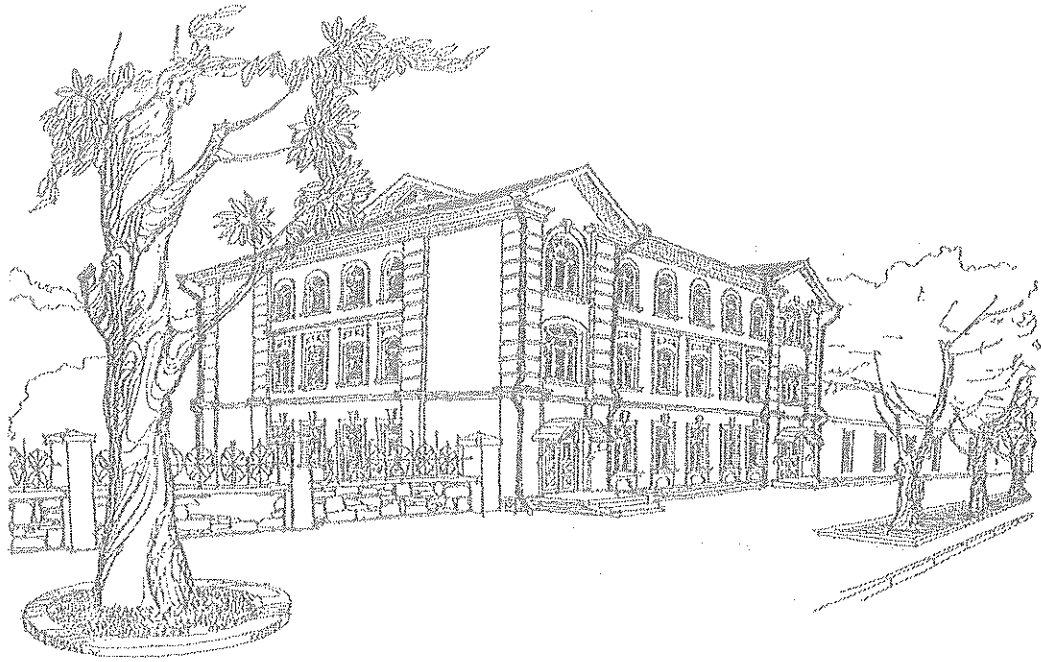
Anexă : Sesizarea pe 30 file

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Robu Oxana

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, Chișinău,
Republica Moldova, MD-2004**

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

**a prevederilor art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență
medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998 prezentată în conformitate cu articolul
135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume IOVU

2. Prenume Olga

Calitatea în proces a autorului sesizării: apărătorul inculpatului Iovu Ruslan Nicolae, acuzat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a), avocat

A.3. Instanța de judecată

1. Curtea de Apel Chișinău

2. Judecător Oxana Robu

4. Adresa instanței de judecată:

Mun. Chișinău, str. Teilor 4

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată

Tel: (022) 409-120

E-mail: cac@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La data de 24.05.2022 a fost pronunțată sentința în cauza de acuzare a cet. Iovu Ruslan de săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de art. 264, alin. (3) lit. a).

Cet. Iovu Ruslan a fost recunoscut vinovat în baza acestui articol și condamnat la 2 (doi) ani închisoare în penitenciar de tip deschis cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 90 CP RM s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea stabilită lui Iovu Ruslan pe un termen de probă de 2 (doi) ani cu obligarea acestuia să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

S-a admis renunțul părții vătămate/reclamantului Chetraru Iacob Pavel la acțiune împotriva Iovu Ruslan cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, menționându-se reclamantului că nu se admite o nouă adresare în judecată cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

S-a admis acțiunea civilă înaintată de partea civilă Compania Națională de Asigurări în Medicină (mai departe în text – CNAM) și s-a dispus încasarea din contul inclupatului Iovu Ruslan în beneficiul părții civile CNAM a sumei de 107260,67 (una sută șapte mii două sute șizeci lei 67 bani).

Nefiind de acord cu sentința Ruslan Iovu personal dar și prin intermediul avocaților Olga Iovu și Mariana Barașianț a depus cererile de apel, prin care au solicitat:

În apelul personal s-a solicitat casarea sentinței, înlăturarea pedepsei complementare în privința lui; respingerea acțiunii civile depuse de către CNAM.

În apelul inițial al apărătorului Olga Iovu s-a solicitat înlăturarea pedepsei complementare în privința cet. Iovu Ruslan; respingerea ca neîntemeiată a acțiunii civile înaintată de către CNAM în partea încasării de la Iovu Ruslan a sumei în mărime de 107260,67 (una sută șapte mii două sute șizeci lei 67 bani) în beneficiul CNAM.

În apelul suplimentar al apărătorului Olga Iovu s-a solicitat casarea sentinței în partea pedepsei de bază și stabilirea pedepsei sub forma de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani în penitenciar de tip deschis și să fie dispusă suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de probă de 1 (unu) ani, să fie atrasă în proces ca partea civilmente responsabilă compania SA Asterra Group; să fie lăsată fără examinare acțiunea înaintată de către CNAM.

În apelul suplimentar al apărătorului Mariana Barașianț s-a solicitat să fie atrasă în proces în calitate de partea civilmente responsabilă compania SA Asterra

Group; să fie casată sentința Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 06.06.2022 și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea laturii civile, prin care să se încaseze sumele solicitate de CNAM de la SA "Asterra Group" sau să fie lăsată acțiunea civilă fără examinare, urmînd ca asupra mărimii prejudiciului și altor chestiuni să decidă instanța civilă.

C. Obiectul sesizării

Obiectul sesizării îl constituie textul art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998, care în opinia autorului sesizării nu conține criterii clare, previzibile și accesibile pentru justițiabili și instanțele de judecată în vederea aplicării uniforme a legislației.

Totodată norma citată contravine art. 46 și 47 din Constituția RM sub aspectul faptului că în cazul în care norma nu va fi declarată neconstituțională, în speța pendinte dar și în viitor se va proceda la **exproprierea de facto** a averii proprietarului, avînd ca bază o normă totalmente ilegală.

Totodată norma a cărei neconstituționalitate se invocă contrazice nu numai Constituției dar și altor legi organice, avînd ca rezultat nulitatea normelor conținute în ele în sensul aplicării lor în practica judiciară.

Solicităm examinarea prezentei sesizări privind controlul constituționalității textului art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998

Articolul 15. Dreptul asigurătorului la acțiune în regres

Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (ramurale) sînt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice, responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic.

În raport cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 23, 46 alin. (1), (2), 47 coroborate cu 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și declararea neconstituțional textului art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

În interpretările raportate la dispozițiile constituționale, considerăm că este evidentă încălcarea principiilor de previzibilitate, claritate, accesibilitate al legii, prin referire la următoarele drepturi garantate de Constituție:

art. 1 alin. (3)

Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

art. 20

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă (s. n.) din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor

care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime'

(2) Nici o lege nu poate îngredi accesul la justiție.

art. 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

art 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

art. 47

Dreptul la asistență și protecție socială

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui,

cuprinzînd hrana, îmbrăcămintea, locuința,

îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

art. 54 alin. (1)

În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua (s. n.) drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

PREVEDERI RELEVANTE DIN CODUL DE PROCEDURA PENALĂ RM

Art. 7 (1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3/1) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3/2) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

(3/3) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(3/1), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act

juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivînd hotărîrea sa și informînd despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărîrile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

PREVEDERI RELEVANTE DIN CODUL CIVIL RM

Art. 1822 Contractul de asigurare

(1) Prin contract de asigurare, o parte (contractantul asigurării) se obligă să plătească celeilalte părți (asigurător) prima de asigurare, iar asigurătorul se obligă să plătească asiguratului, beneficiarului asigurării sau, după caz, tertului păgubit o prestație bănească (indemnizație ori despăgubire de asigurare) la producerea cazului asigurat în interiorul perioadei de asigurare.

(2) Orice clauză care derogă de la dispozițiile prezentului capitol în detrimentul contractantului, asiguratului sau beneficiarului consumator este lovită de nulitate absolută.

PREVEDERI RELEVANTE DIN LEGE CU PRIVIRE LA ASIGURĂRI nr. 407/2006

Art. 1 Asigurare – transfer al unui risc eventual, inclusiv al riscului unei pierderi financiare și/sau al unei pagube materiale, de la asigurat la asigurător, în conformitate cu contractul de asigurare;

PREVEDERI RELEVANTE DIN LEGE PRIVIND ACTIVITATEA DE ASIGURARE SAU DE REASIGURARE NR. 92/2022

Art. 3 asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (în continuare – asigurare obligatorie RCA) – contract de asigurare, probat prin polița de asigurare obligatorie RCA (internă) și/sau certificat de asigurare "Carte Verde" (externă), prin care un asigurător licențiat să desfășoare activitate de asigurare obligatorie RCA se obligă, în baza unei prime de asigurare

plătite de către asigurat, să despăgubească pagubele produse de un accident de vehicul care a avut loc în perioada de valabilitate a contractului de asigurare;
 Art. 4 prevede noțiune de asigurare – transfer al unui risc eventual, inclusiv al riscului la care este expusă viața, sănătatea sau patrimoniul unei persoane, de la asigurat la societatea de asigurare în conformitate cu contractul de asigurare;

PREVEDERI RELEVANTE DIN LEGE CU PRIVIRE LA ASIGURAREA OBLIGATORIE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ PENTRU PAGUBE PRODUSE DE AUTOVEHICULE 414/2006

Art. 14 (1) Despăgubirea de asigurare va fi stabilită și achitată în limitele răspunderii asiguratorului. (2) Limitele răspunderii asiguratorului sînt: a) de 1000000 de lei – la avarierea sau distrugerea de bunuri, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident; b) de 1000000 de lei – pentru fiecare persoană păgubită în caz de vătămări corporale sau deces, dar nu mai mult de 500000 de lei, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident; c) cuantumul maxim de despăgubire, stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere – la avarierea sau distrugerea de bunuri, în cazul aplicării procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul.

Art. 16 Articolul Pagubele care nu se repară de asigurator

(1) Asiguratorul nu acordă despăgubiri pentru:

- a) partea din prejudiciu care depășește limitele despăgubirilor de asigurare prevăzute la art.14 alin.(2) la data producerii accidentului, indiferent de numărul persoanelor păgubite și de cel al persoanelor răspunzătoare de producerea pagubei;
- b) pagubele produse la locul de muncă de dispozitivele sau instalațiile montate pe autovehicul, utilizate ca utilaje sau instalații de lucru;
- c) pagubele produse prin accidente survenite în timpul operațiunilor de încărcare și descărcare, aceste accidente constituind riscuri ale activității profesionale;
- d) pagubele produse ca urmare a transportului de produse periculoase (radioactive, inflamabile, explozive), acestea din urmă determinînd sau agravînd producerea de pagube, dacă riscul transportării unor astfel de produse este supus asigurării obligatorii;
- e) prejudiciul legat de poluarea mediului din cauza unui accident;
- f) pagubele pricinuite de dispariția sau distrugerea valorilor mobiliare, banilor, pietrelor prețioase, obiectelor din metale prețioase și pietre prețioase, obiectelor de artă și altor obiecte ale proprietății intelectuale;
- g) reducerea valorii bunurilor după reparație;

- h) pagubele produse prin exploatarea autovehiculelor în cadrul întrecerilor și antrenamentelor sportive, organizate în locuri special prevăzute pentru acestea;
- i) pagubele produse în situațiile în care răspunderea asigurătorului nu începuse ori încetase;
- j) prejudiciile produse bunurilor aparținând persoanelor fizice sau persoanelor juridice asigurate de răspundere civilă auto dacă au fost provocate de un autovehicul aflat în proprietatea sau utilizarea lor;
- k) sumele pe care utilizatorul răspunzător de producerea pagubei este obligat să le plătească proprietarului, care i-a încredințat autovehiculul asigurat, pentru avarierea ori distrugerea lui;
- l) sumele de recuperare a pagubei morale rezultate din accident.

(2) Pentru recuperarea daunelor excluse din asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto conform alin.(1), persoana păgubită este în drept să intenteze în instanță de judecată acțiune civilă împotriva persoanei răspunzătoare de producerea accidentului.

PREVEDERI RELEVANTE DIN HOTĂRÎREA PLENULUI CSJ CU PRIVIRE LA APLICAREA DE CĂTRE INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI A LEGISLAȚIEI ÎN DOMENIUL ASIGURĂRILOR OBLIGATORII ȘI FACULTATIVE A TRANSPORTULUI AUTO NR. 11 DIN 16.12.2013,

p. 22 În faza pregătirii pentru dezbaterile judiciare a pricinilor ce decurg din asigurările obligatorii de răspundere civilă auto este indispensabilă stabilirea corectă de către instanțele de judecată a componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

Stabilirea corectă a componenței participanților la proces trebuie să fie realizată atât sub aspect cantitativ (antrenarea numerică a tuturor participanților la proces), cât și sub aspect calitativ (determinarea corectă a calității lor procesuale în proces).

La examinarea litigiilor ce derivă din asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, este obligatorie atragerea în proces, în calitate de intervenient accesoriu/pîrît, a persoanei răspunzătoare de producerea accidentului rutier (art.67-69 CPC, art.22 alin.(2) din Legea nr.414-XVI).

Astfel, participanții la proces pot fi subiecții raportului material litigios, și anume, persoana păgubită, posesorul de autovehicul, utilizatorul, asigurătorul și asiguratul, persoana răspunzătoare de producerea accidentului rutier.

58. Pornind de la faptul că, în cazul vătămării corporale persoana păgubită are dreptul și la recuperarea altor cheltuieli suportate, ca urmare a accidentului

rutier, prevăzute de art.25 alin.(2) lit.d) și e) din Legea nr.414-XVI, instanțele de judecată vor ține cont că, cheltuielile de spitalizare și tratament vor fi determinate, luându-se în considerare prețurile fixate în instituțiile medicale obișnuite din localitatea respectivă și nicidecum de cele stabilite în instituțiile medicale cu un nivel de confort sporit, iar cheltuielile de recuperare trebuie să corespundă prețurilor stațiunilor balneare din Republica Moldova și biletelor de călătorie.

59. La soluționarea litigiilor legate de recuperarea despăgubirilor în cazul vătămării corporale sau deces se va ține cont de faptul că legea stabilește limitele răspunderii asigurătorului.

61. La stabilirea mărimii despăgubirii de asigurare în legătură cu cheltuielile de spitalizare a persoanei păgubite, instanțele de judecată urmează să aprecieze sumele respective, ținând cont de necesitatea și caracterul rezonabil al lor, cheltuieli necesare și nu luxoase, cu excluderea exagerărilor în acest sens.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

La etapa examinării instanței de fond a fost depusă cerere de chemare în judecată de către partea civilă CNAM care a solicitat încasarea de la Iovu Ruslan a sumei de 107260,67 (una sută șapte mii două sute șizeci lei 67 bani), făcând trimitere la art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998 și art. 25 alin. (2) lit. d) din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22.12.2006.

Prin cererea din 09.06.2021 apărătorul Dorian Pîcălu în interesele inculpatului Iovu Ruslan a înaintat o cerere prin care a solicitat respingerea cererii înaintate de către CNAM, și a anexat la dosar în copii autentificate polița de asigurare a autovehicolului cu care a fost săvârșită tamponarea pietonului din 06.04.2020, nr. RCAI0005706487, precum și contractul din 06.04.2020 nr. 005706487 de răspundere civilă al SA Asterra Grup, pe autovehicolul DAFXBQ937 și foaia de parcurs pentru autocamionul dat din 20.10.2020.

Apărarea a făcut trimitere la art. art. 3, 7,11, 13-16 din Lege nr. 414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, constatînd că sunt întrunite condițiile cazului asigurat, și că speța nu intră în categoria pagubelor prevăzute în art. 16 Legii menționate care nu se repară de către asigurator.

Instanța de judecată admițînd acțiunea civilă depusă de către CNAM a ignorat cererea apărării depusă în timpul ședinței de judecată privind atragerea în proces în calitate de partea civilmente responsabilă a companiei SA Asterra Grup. Urmare cererii apărării instanța era obligată să atragă în proces pe compania SA Asterra Grup, însă s-a limitat la trimiterea unei scrisori din 18.06.2021 către această companie pentru cunoștință, prin care i-a comunicat privind acțiunea civilă depusă de către partea vatămată, nu și despre acțiunea civilă depusă de către CNAM.

Avînd în vedere faptul că întradevăr cazul dat se încadrează în normele legale care prevăd încasarea sumelor legate de accident de la compania de asigurare, instanța de judecată urma să atragă compania SA Asterra Grup în proces ori să admită acțiunea civilă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite dar și asupra faptului cine în cauza data e Pîrîtul corespunzător să hotărască instanța civilă.

În sensul alineatului (1) art. 387 din CPP RM menționăm că reprezentantul CNAM nu a anexat careva probe ce ar indica detaliat la faptul care anume proceduri medicale a suportat partea vatămată, care au fost cheltuielile pentru fiecare din

aceste proceduri. Reprezentantul lui CNAM s-a limitat la anexarea la cererea sa a unor cifre generalizate fără careva descifrări. Faptul suportării anume acestei sume de cheltuieli ar urma a fi dovedit de către CNAM într-un proces civil, avînd în vedere că nu au adus probe veridice suportării acestor cheltuieli anume în cazul tratamentului lui Iacob Chetraru. Însă în sensul ridicării prezentei excepții de neconstituționalitate considerăm că CNAM nu avea dreptul să fie recunoscut ca partea civilă și să înainteze cererea de chemare în judecată, or, prin acest lucru se prejudiciază drepturile patrimoniale ale lui Iovu Ruslan.

În cererea sa către IGP Chișinău cît și în concluzii scrise depuse în cadrul examinării cauzei în judecată reprezentantul CNAM în justificarea solicitării sumelor de la Iovu Ruslan face trimitere la art. 15 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998 care prevede:

Articolul 15. Dreptul asigurătorului la acțiune în regres

Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (ramurale) sînt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice, responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic.

Mai mult, tot în aceste concluzii scrise reprezentantul lui CNAM intenționat defavorabil interpretează art. 25 alin. (2) lit. d) din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule,

(1) În cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător.

(2) În cazul prevăzut la alin.(1), despăgubirea de asigurare va include:

d) eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, care nu sînt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii, conform actelor normative în vigoare. Cheltuielile menționate se stabilesc pe baza prețurilor practicate de instituțiile din Republica Moldova, conform documentelor eliberate de acestea sau, în cazurile cînd nicio instituție din Republica Moldova nu practică serviciile menționate, conform documentelor justificative eliberate de instituțiile din străinătate;

Subliniem și noi la rîndul nostru fraza «care nu sunt suportate de fondurile medicale obligatorii conform actelor normative în vigoare»...deoarece prin faptul adresării cu acțiune civilă și solicitării de la Iovu Ruslan a sumei în mărime de 107260,67 (una sută șapte mii două sute șazeci lei 67 bani) CNAM automat recunoaște că aceste cheltuieli nu sunt suportate de fondurile medicale obligatorii

(ele sunt plătite ca să încaseze ulterior de la persoana aceste sume prin acțiunea civilă) altfel nu solicitau aceste sume de la Iovu Ruslan.

Formularea sus citată, coroborată cu art. 15 care se propune verificării constituționalității, practic duc la nulitatea altor garanții **drepturilor asiguratului** fixate în legi organice (Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998; Lege cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22.12.2006.) și aduc atingere drepturilor stabilite de Constituția Moldovei din considerentele expuse *infra*.

Potrivit art. 3 din Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule nr. 106 din 21.04.2022 asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (în continuare – asigurare obligatorie RCA) – contract de asigurare, probat prin polița de asigurare obligatorie RCA (internă) și/sau certificat de asigurare "Carte Verde" (externă), prin care un asigurător licențiat să desfășoare activitate de asigurare obligatorie RCA se obligă, în baza unei prime de asigurare plătite de către asigurat, să despăgubească pagubele produse de un accident de vehicul care a avut loc în perioada de valabilitate a contractului de asigurare;

Altfel spus, apare practica judiciară care creează un precedent ilegal de încasare ilegală a sumelor ce nu i se cuvin.

Și anume, în situația în care statul suportă cheltuielile de repararea prejudiciului, cazul fiind asigurat – aceste cheltuieli nu ar trebuie încasate de la cetățean, chiar și vinovat de producerea accidentului. De altfel, urmează să le suporte companiile de asigurare cu care au fost încheiate contractele de asigurare. Și numai în cazul în care Iovu Ruslan nu întrunea condiții de a fi încasate aceste cheltuieli de la compania de asigurare, atunci urma să le suporte Iovu Ruslan.

Potrivit art. 1822 din Codul Civil RM Contractul de asigurare

(1) Prin contract de asigurare, o parte (contractantul asigurării) se obligă să plătească celeilalte părți (asigurător) prima de asigurare, iar asigurătorul se obligă să plătească asiguratului, beneficiarului asigurării sau, după caz, terțului păgubit o prestație bănească (indemnizație ori despăgubire de asigurare) la producerea cazului asigurat în interiorul perioadei de asigurare.

(2) Orice clauză care derogă de la dispozițiile prezentului capitol în detrimentul contractantului, asiguratului sau beneficiarului consumator este lovită de nulitate absolută.

Potrivit p. 22 Hotărîrii Plenului CSJ Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative a transportului auto nr. 11 din 16.12.2013,

În faza pregătirii pentru dezbaterile judiciare a pricinilor ce decurg din asigurările obligatorii de răspundere civilă auto este indispensabilă stabilirea corectă de către instanțele de judecată a componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

Stabilirea corectă a componenței participanților la proces trebuie să fie realizată atât sub aspect cantitativ (antrenarea numerică a tuturor participanților la proces), cât și sub aspect calitativ (determinarea corectă a calității lor procesuale în proces).

La examinarea litigiilor ce derivă din asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, este obligatorie atragerea în proces, în calitate de intervenient accesoriu/pîrît, a persoanei răspunzătoare de producerea accidentului rutier (art.67-69 CPC, art.22 alin.(2) din Legea nr.414-XVI).

Astfel, participanții la proces pot fi subiecții raportului material litigios, și anume, persoana păgubită, posesorul de autovehicul, utilizatorul, asigurătorul și asiguratul, persoana răspunzătoare de producerea accidentului rutier.

58. Pornind de la faptul că, în cazul vătămării corporale persoana păgubită are dreptul și la recuperarea altor cheltuieli suportate, ca urmare a accidentului rutier, prevăzute de art.25 alin.(2) lit.d) și e) din Legea nr.414-XVI, instanțele de judecată vor ține cont că, cheltuielile de spitalizare și tratament vor fi determinate, luîndu-se în considerare prețurile fixate în instituțiile medicale obișnuite din localitatea respectivă și nicidecum de cele stabilite în instituțiile medicale cu un nivel de confort sporit, iar cheltuielile de recuperare trebuie să corespundă prețurilor stațiunilor balneare din Republica Moldova și билетelor de călătorie.

59. La soluționarea litigiilor legate de recuperarea despăgubirilor în cazul vătămării corporale sau deces se va ține cont de faptul că legea stabilește limitele răspunderii asigurătorului.

În cazul în care mărimea despăgubirilor depășește limitele răspunderii asigurătorului, **diferența urmează a fi achitată de către persoana vinovată în comiterea accidentului rutier, în baza art.1398 Cod civil, sau de posesorul izvorului de pericol sporit, în baza art.1410 Cod civil, după caz.**

Aici desprindem că cheltuielile legate de tratament urmează a fi descifrate și confirmate prin probe concludente, iar ce ține de suma despăgubirii conform acestei Hotărîri numai suma care depășește limitele răspunderii asigurătorului urmează a fi achitată de către persoana vinovată sau de posesorul autovehicolului.

61. La stabilirea mărimii despăgubirii de asigurare în legătură cu cheltuielile de spitalizare a persoanei păgubite, instanțele de judecată urmează să aprecieze sumele respective, ținând cont de necesitatea și caracterul rezonabil al lor, cheltuieli necesare și nu luxoase, cu excluderea exagerărilor în acest sens.

La caz nu este motivată sentința instanței în partea laturii civile nici din punct de vedere motivelor admiterii cererii de chemare în judecată depuse de către CNAM nici din punct de vedere caracterului rezonabil a sumelor încasate de la cet. lovu în sensul aprecierii dacă sunt sau nu exagerate în sensul punctului 61 Hotărârii Plenului CSJ Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative a transportului auto nr. 11 din 16.12.2013.

Practica judiciară relevă faptul încasării în cazurile similare a sumelor despăgubirii din contul companiilor de asigurare.

Conform Deciziei CSJ Dosarul nr. 1re -245 /12,

1. Prin sentința Judecătorei Ștefan-Vodă din 03 octombrie 2011, adoptată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, Lopuhov Veaceslav a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit.b) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal la 4 ani închisoare, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 (unu) an și 6 (șase) luni.

Acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material și moral a fost admisă în parte și s-a dispus încasarea de la CIA „Asito” SA în beneficiul succesorului părții vătămate Răducan Gheorghe a prejudiciului material în sumă de 4330 lei.

S-a dispus încasarea de la Lopuhov Veaceslav în beneficiul lui Răducan Gheorghe a prejudiciului moral de 60000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 2000 lei.

În rest acțiunea civilă, privind încasarea prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Fiind atacată cu apel și recurs, a fost admis recurs în anulare a apărării inculpatului sentința fiind menținută prin decizia irevocabilă a CSJ.

Scopul asigurării constă în faptul de a proteja persoana de la pierderi financiare în situații neprevizibile. Care este sensul asigurării dacă după împovărarea dublă a persoanei cu plățile de asigurare obligatorii – polița medicală personală și contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule – persoana mai este obligată să plătească sume enorme de bani urmare acestor decizii ilegale. În acest sens luarea deciziei în

favoarea lui CNAM crează sentimentul de nedreptate și de neîncredere în lege și o practica judiciară defectuoasă și periculoasă în sensul adresării de către persoanele fizice la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și încasarea de la bugetul statului a sumelor și mai mari la final.

Această adresare al lui CNAM împreună cu opinia lor exprimată în concluzii scrise de a nu atrage în proces compania SA Asterra Grup o considerăm drept abuzivă, or legea are menirea de a proteja persoana de pierderi materiale exagerate și nu are ca scop pe lângă pedeapsa penală să mai oblige pe persoana și la povară financiară insuportabilă.

Sumele plătite din fondurile medicale obligatorii pentru tratamentul părții vatamate au fost încasate din fondul creat drept urmare a plăților pentru polițele de asigurare a persoanelor fizice – precum Iacob Chetraru, Ruslan Iovu și majoritatea cetățenilor din țară. Asta și este scopul creării acestui fond – de a acoperi cheltuielile în situații imprevizibile.

Mai mult, CNAM nu a anexat la materialele cauzei înscrisuri ce ar confirma în detaliu faptul cheltuielilor în suma de 107260,67 (una sută șapte mii două sute șazeci lei 67 bani), astfel acțiunea civilă este neîntemeiată și urmează a fi respinsă și din aceste considerente.

Art. 1 Legii cu privire la asigurări nr. 407/2006 prevede: asigurare – transfer al unui risc eventual, inclusiv al riscului unei pierderi financiare și/sau al unei pagube materiale, de la asigurat la asigurător, în conformitate cu contractul de asigurare;

Art. 4 Legii privind activitatea de asigurare sau de reasigurare nr. 92/2022 (care va intra în vigoare la 01.01.2023) prevede noțiune de asigurare – transfer al unui risc eventual, inclusiv al riscului la care este expusă viața, sănătatea sau patrimoniul unei persoane, de la asigurat la societatea de asigurare în conformitate cu contractul de asigurare;

Deci, ambele noțiuni și esența activității de asigurare constă în transferul riscului de la persoană asigurată către asigurător. Și contractul de asigurare (obligatoriu sau nu; încheiat cu stat sau cu companie privată) nu este gratuit, persoană asigurată achită primele de asigurare, chiar dacă riscul asigurat nu survine.

În speța, dl Iovu Ruslan a achitat primele de asigurare companiei SA Asterra Grup și a avut speranța legitimă că, în nefericită situație de accident, compania de asigurări va acoperi daune. **În aceeași ordine de idei, partea vătămată a achitat primele de asigurare obligatorie medicală și, din aceste sume achitate, urma să**

fie acoperite cheltuieli medicale; or, altfel rezultă că scopul primelor de asigurare nu este atins.

Aceste argumente nu au fost analizate în prima instanță, și aprecierea lor urma să fie făcută cu acordarea posibilității companiei de asigurări să-și expună poziția.

Art. 14 Legii 414/2006 prevede: (1) Despăgubirea de asigurare va fi stabilită și achitată în limitele răspunderii asigurătorului. (2) Limitele răspunderii asigurătorului sînt: a) de 1000000 de lei – la avarierea sau distrugerea de bunuri, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident; b) de 1000000 de lei – pentru fiecare persoană păgubită în caz de vătămări corporale sau deces, dar nu mai mult de 5000000 de lei, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident; c) cuantumul maxim de despăgubire, stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere – la avarierea sau distrugerea de bunuri, în cazul aplicării procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul.

Art. 16 Legii 414/2006 stabilește situații în care asigurătorul nu acordă despăgubiri, însă cazul examinat nu se regăsește în aceste situații.

Dacă să luăm art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998 coroborat cu art. 25 alin. (2) lit. d) din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22.12.2006, reiese că nici CNAM nici compania Asterra Grup nu ar trebui să suporte deloc oarecare cheltuieli, toate fiind puse pe seama lui Ruslan Iovu, ceea ce contravine normelor constituționale sus citate, potrivit cărora **dreptul de proprietate este protejat de stat și nimeni nu poate fi expropriat fără un temei legal (art. 46 din Constituția RM).**

Astfel în lumina faptului că Iovu Ruslan deja a achitat părții vătămate suma de 120 000 (una sută douăzeci mii) lei în cadrul tranzacției de împăcare, confirmate de către instanța de judecată, 10 000 (zece mii) lei anterior cu titlu de ajutor pentru tratament confirmat prin recipise, ultimul este impus să mai achite și cheltuielile suportate de CNAM, ceea ce nu urma să aibă loc, or prezintă o ingerință în proprietatea privată și împovărarea financiară insuportabilă care îl va pune în groapa infinită de datorii. De altfel dispare sensul noțiunii asigurării, or cu ce scop urmează a fi achitată polița medicală de asigurare, dacă ulterior sumele oricum se încasează.

Potrivit art. 47 al Constituției Republicii Moldova Dreptul la asistență și protecție socială

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Considerăm că la caz este încălcat dreptul inculpatului prevăzut de art. 47 al Constituției – dreptul la un nivel de trai decent, dreptul la asigurare în urma împrejurărilor neprevizibile și nefavorabile. Statul, prin introducerea normei contestate îl lipsește pe Iovu Ruslan de proprietate, îl sărăcește.

Iovu Ruslan nu numai că a fost lipsit de dreptul de a conduce mijloacele de transport (ceia ce toată viața a constituit unica lui profesie), dar, având doi copii minori la întreținere în vîrsta de 7 și 11 ani, este nevoit să plătească sume enorme de bani (**130 mii lei – tranzacția de împăcare cu partea vătămată, 30 mii lei – cheltuieli de asistență juridică, și acum se solicită și 107260,67 cu titlu de restituirea sumelor către CNAM – sumelor care deja au fost achitate în fondul CNAM de către persoanele fizice din țară**), drept urmare a existenței normei neconstituționale.

Drept urmare, omul nu poate să se simte în siguranța în statul în care, chiar și după achitarea plăților de asigurare – persoana nu este protejată, și este cazul de a invoca și încălcarea art. 54 alin. (1) al Constituției care prevede că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua (s. n.) drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Una din condițiile obligatorii pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 64 din 11 iunie 2020, § 19).

Cu privire la incidența articolului 23 din Constituție, Curtea menționează că acesta implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile (a se vedea HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 38; HCC nr. 22 din 1 octombrie 2018, §32; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 110). În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18). Prin urmare,

articolul 23 din Constituție (care stabilește condițiile calității legii) nu poate fi aplicat de sine stătător, ci doar dacă este coroborat cu un drept fundamental.

Prin dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituția se consfințește un deziderat de bază și anume că Republica Moldova este un stat de drept.

În strânsa concordanță cu prevederile constituționale enunțate, statul de drept își exercită puterea în conformitate cu legea, și pe cale de consecință urmează să aibă la baza activității sale un cadru legislativ adecvat, care să reglementeze armonios raporturile în ansamblul lor.

Realizarea practică a acestui deziderat constă în obligația generală, impusă tuturor subiecților de drept, inclusiv puterii legislative și executive, care, în activitatea de legiferare, trebuie să respecte Legea fundamentală a țării și să asigure calitatea legislației și conferirea coerenței întregului sistem normativ.

În acest fel, se impune autorității legiuitoare și celei executive să asigure că activitatea de legiferare să se realizeze în limitele și în concordanță cu Legea fundamentală, totodată, să fie asigurată calitatea legislației. Aceasta întrucât, pentru a respecta și aplica corect legea, ea trebuie cunoscută și înțeleasă, iar pentru a fi înțeleasă, trebuie să fie suficient de precisă și previzibilă și anume pentru a oferi securitate juridică destinatarilor săi.

Astfel, în strânsă legătură cu proclamarea statului de drept prin norma constituțională sus - menționată, intervine un alt principiu și anume cel al securității juridice, care la fel reprezintă un pilon al dezideratului menționat.

Fără a fi consacrat expres de normele constituționale, fiind mai degrabă o creație a jurisprudenței, acesta constituie, un principiu fundamental al statului de drept, stat care este apreciat în bună măsură în funcție de calitatea legilor sale.

Acest principiu se referă la predictibilitatea soluției judiciare, aflându-se în strânsă legătură cu spețele concrete aduse în fața organelor de drept și a instanțelor de judecată.

Din perspectiva asigurării calității legii, se pot identifica reperele:

- a) respectarea principiului previzibilității legii din perspectiva legalității;
- b) predictibilitatea soluției judiciare, subsumată principiului securității juridice.

Lipsa calității și previzibilității prevederilor legale enunțate, care își au aplicabilitate în cadrul procesului penal pendent, subminează realizarea practică a garanțiilor reprezentate de principiile sus enumerate stabilite în Constituția R. Moldova.

Este evident că pentru a fi aplicat în înțelesul său, un act normativ trebuie să fie precis, previzibil și în deplină concordanță cu întreg sistem legislativ și totodată să asigure după cum am afirmat mai sus, securitatea juridică a destinatarilor săi.

În acord cu principiul general al legalității, care la fel reprezintă un pilon de bază a statului de drept, este necesară asigurarea accesibilității și previzibilității legii, inclusiv sub aspectul stabilității acesteia, instituind și o serie de repere pe care legiuitorul trebuie să le respecte pentru asigurarea acestor exigențe.

Principiul previzibilității impune ca autoritățile publice să reglementeze relațiile sociale prin adoptarea de acte normative care să intre în vigoare, în cazuri justificate, după trecerea unei perioade rezonabile de timp, cu aducerea în concordanță a altor reglementări legale, astfel încât să permită oricărei persoane să poată recurge la consultanță de specialitate în vederea adoptării unei atitudini potrivite.

Lipsa unei asemenea exigențe a normelor juridice determină o nesiguranță a raporturilor juridice, care poate avea ca efect vătămarea drepturilor subiecților de drept vizați de ipoteza normei legale.

Totodată, asigurarea securității juridice trebuie observată cu mai mare strictețe în cazul regulilor cu implicații și consecințe restrictive pentru cetățenii Republicii Moldova.

Art. 54 alin. (1) din Constituție prevede că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

De aceea, în condițiile în care prin prevederile legale criticate sunt create premise privind încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale în modul în care s-a descris, este necesară înlăturarea acestora prin declararea neconstituționalității acestora.

Din considerentele sus enunțate,

SOLICITĂM:

Declararea admisibilă a Sesizării.

Declararea neconstituțional art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998 ca fiind totalmente ilegal, imprevizibil și în contradicție cu Constituția, legile organice și normele internaționale.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul mun. Chișinău

27.03.2023

Dosarul nr. 1a-1239/22 (1-20160665-02-1a-30062022)
Judecător: Viorelia Grigoraș

ÎNCHEIERE

05 aprilie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

Oxana Robu

Judecători:

Igor Mânăscurtă și Stelian Teleucă

Grefier:

Aliona Fistican

Cu participarea:

Procurorului:

Oleg Popov

Avocaților:

Olga Iovu, Mariana Barașianț

Examinând în ședință publică în ordine de apel, apelurile declarate de avocatul Iovu Olga în interesele inculpatului Iovu Ruslan, de inculpatul Iovu Ruslan și apelul suplimentar declarat de avocatul Mariana Barașianț în interesele inculpatului Iovu Ruslan împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 24 mai 2022 în cauza penală de învinuire a lui **Iovu Ruslan Nicolae** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod Penal al RM, și -

CONSTATĂ:

1. În procedura Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău se află în proces de examinare, în ordine de apel, apelurile declarate de avocatul Iovu Olga în interesele inculpatului Iovu Ruslan, de inculpatul Iovu Ruslan și apelul suplimentar declarat de avocatul Mariana Barașianț în interesele inculpatului Iovu Ruslan împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 24 mai 2022 în cauza penală de învinuire a lui **Iovu Ruslan Nicolae** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod Penal al RM.

2. În ședința de judecată a instanței de apel, avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție.

În motivarea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae a invocat că, la etapa examinării instanței de fond a fost depusă cerere de chemare în judecată de către partea civilă CNAM care a solicitat încasarea de la Iovu Ruslan a sumei de 107260,67 (una sută șapte mii două sute șaiszeci lei 67 bani), făcând trimitere la art. 15 din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998 și art. 25 alin. (2) lit. d) din Lege cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22.12.2006.

Prin cererea din 09.06.2021 apărătorul Dorian Pîcălău în interesele inculpatului Iovu Ruslan a înaintat o cerere prin care a solicitat respingerea cererii înaintate de către CNAM și a anexat la dosar în copii autentificate polița de asigurare a autovehiculului cu care a fost săvârșită tamponarea pietonului din 06.04.2020, nr. RCAI0005706487, precum și contractul din 06.04.2020 nr. 005706487 de răspundere civilă al SA „Asterra Grup”, pe autovehicolul DAFXBQ937 și foaia de parcurs pentru autocamionul dat din 20.10.2020.

Apărarea a făcut trimitere la art. art. 3, 7,11,13-16 din Lege nr. 414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, constatând că sunt întrunite condițiile cazului asigurat, și că speța nu intră în categoria pagubelor prevăzute în art. 16 Legii menționate care nu se repară de către asigurător.

Instanța de judecată admitând acțiunea civilă depusă de către CNAM a ignorat cererea apărării depusă în timpul ședinței de judecată privind atragerea în proces în calitate de partea civilmente responsabilă a companiei SA „Asterra Grup”.

Urmare cererii apărării instanța era obligată să atragă în proces pe compania SA „Asterra Grup”, însă s-a limitat la trimiterea unei scrisori din 18.06.2021 către această companie pentru cunoștință, prin care i-a comunicat privind acțiunea civilă depusă de către partea vătămată, nu și despre acțiunea civilă depusă de către CNAM.

Având în vedere faptul că întra-devăr cazul dat se încadrează în normele legale care prevăd încasarea sumelor legate de accident de la compania de asigurare, instanța de judecată urma să atragă compania SA „Asterra Grup” în proces ori să admită acțiunea civilă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite dar și asupra faptului cine în cauza data e pârâtul corespunzător să hotărască instanța civilă.

În sensul alineatului (1) art. 387 Cod de Procedură Penală, reprezentantul CNAM nu a anexat careva probe ce ar indica detaliat la faptul care anume proceduri medicale a suportat partea vătămată, care au fost cheltuielile pentru fiecare din aceste proceduri. Reprezentantul lui CNAM s-a limitat la anexarea la cererea sa a unor cifre generalizate fără careva descifrări. Faptul suportării anume acestei sume de cheltuieli ar urma a fi dovedit de către CNAM într-un proces civil, având în vedere că nu au adus probe veridice suportării acestor cheltuieli anume în cazul tratamentului lui Iacob Chetraru.

Însă în sensul ridicării prezentei excepții de neconstituționalitate consideră că CNAM nu avea dreptul să fie recunoscut ca partea civilă și să înainteze cererea de chemare în judecată, or, prin acest lucru se prejudiciază drepturile patrimoniale ale lui Iovu Ruslan.

În cererea sa către IGP Chișinău cât și în concluzii scrise depuse în cadrul examinării cauzei în judecată reprezentantul CNAM în justificarea solicitării sumelor de la Iovu Ruslan face trimitere la art. 15 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998.

3. În cadrul ședinței de judecată, avocații Olga Iovu, Mariana Barașianț și inculpatul Iovu Ruslan au solicitat admiterea cererii în sensul formulat privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1)

din Constituția Republicii Moldova, inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție.

Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Oleg Popov nu a susținut cererea înaintată de avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție.

Reprezentantul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, nu a susținut cererea înaintată de avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție.

4. Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de apel consideră necesar de a *admite cererea înaintată de avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție*, din următoarele considerente:

5. Conform art. 400 alin. (1) Cod de Procedură Penală, sentința poate fi atacată cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei.

Potrivit art. 414 alin. (2), (3) Cod de Procedură Penală, (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. (3) În cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus pot fi audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

5.1. Colegiul Penal reține că, prevederile art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”, în vigoare la 30.04.1998 stipulau că „*compania Națională de Asigurări în Medicină este în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice, responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic, cu excepția cazurilor când prejudiciul a fost cauzat de asigurat*”.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 28.01.1999 „privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” s-au recunoscut constituționale prevederile art. 4 alin. (5), art. 10 alin. (2), lit. a), art. 12, art. 15, art. 26, art. 19 alin. (1), art. 22 lit. d) și e) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”.

5.1. Prin Legea nr. 549 din 25.12.2003 „pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, în vigoare din 01.01.2004 prevederile art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”, stipulează că, compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (ramurale) sînt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice, responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic.

Astfel, în conformitate cu art. 7 alin. (3) Cod de Procedură Penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Conform art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărînd:

În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

-excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

-sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

-judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

-obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

-excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

-prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

-nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme

de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1), lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Conform art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

5.2. Instanța de apel, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de către avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” în cadrul ședinței de judecată și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii depusă de avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție.

6. În conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de Procedură Penală, art. 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

DISPUNE:

Se admite cererea depusă de avocatul Olga Iovu în interesele inculpatului Iovu Ruslan Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție.

Se ridică excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității prevederilor legale cuprinse la art. 15 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1), (2), 47 coroborare cu art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător:

Oxana Robu

Judecător:

Igor Mânăscurtă

Judecător:

Stelian Teleucă

